

FAQ Frequent Asked Questions

BETREFFENDE:

Managen

&

Ondernemen

De vragen staan per onderwerp gegroepeerd in dezelfde volgorde als dat je de rekenbladen moet invullen. De nummering van vragen komt overeen met de tabbladen van het rekenblad.

Voorbeelden van uitgewerkte berekeningen zijn niet in deze FAQ lijst opgenomen.

Inhoudsopgave

<i>info</i>	2
GROND	2
DRAINAGE	3
GEBOUWEN	5
WERKTUIGEN	7
V & V	10
BALANS	10
Saldi A t/m Saldi V	13
BEDRIJFSBEGROTING	14
FINANCIERINGSBEGROTING	16
Wat zijn kengetallen?	20
Veel gebruikte kengetallen in de productie sector.	21
Hoe maak je een goed overzicht van kengetallen	22

INFO

Wat is de “rentevoet berekende rente”?

Onder berekende rente, wordt verstaan de kosten die gerekend worden voor het geld dat in een productiemiddel geïnvesteerd is. De redenering is dat je het geld ook had kunnen uitlenen, dan had je daar rente van ontvangen. Die opbrengst mis je dus wordt dat als kosten toegerekend aan het productiemiddel.

De rentevoet is de hoogte van de berekende rente. Dat is niet gelijk aan de rente die je ontvangt over geld dat je bij een bank vastzet. Bedenk dat bij een bank de te betalen rente altijd hoger is dan de rente die je ontvangt. Een redelijke schatting voor berekende rente is 1,5% tot 2% lager dan de rente die betaald moet worden voor een hypotheek. De omvang van het bedrag en de periode waarover het geld vastgezet wordt bepaald de hoogte van de rente.

GROND

Hoe hoog is de pacht prijs van de grond?

De pacht prijs van de grond is per regio vastgesteld. De bedragen staan vermeld in een boekje over pacht. “PACHT nieuwe normen, nieuwe regels” (uitgave LNV). Dat moet in de mediatheek staan. Je kunt pachtnormen ook op het internet vinden.

Hoe hoog zijn de waterschapslasten.

De hoogte van de waterschapslasten kun je het beste vragen aan je stagebieder of het waterschap.

Betaald een pachter waterschapslasten?

Een pachter betaald de helft van de waterschapslasten, de verpachter betaald de andere helft.

Wat is de berekende pacht?

De berekende pacht is de pacht die ontvangen zou worden als de grond verpacht zou worden. Deze waarde gebruik je bij de bedrijfsbegroting op pachtbasis.

Hoe hoog is de vrije verkeerswaarde van de grond?

De vrije verkeerswaarde van de grond kun je vaststellen aan de hand van de verkoopprijs van grond in de beurt. Deze prijzen kun je vinden in het Agrarischdagblad. Daarin staan verkoopprijzen van recent verkochte percelen en bedrijven.

Wat is de bedrijfswaarde van de grond?

De bedrijfswaarde is de waarde waarvoor de grond op de fiscale balans staat. Deze waarde vraag je dus niet aan je stagebieder. Je kunt deze het beste vaststellen door aan je stagebieder te vragen wat de gemiddelde waarde is van de grond als die in familie verband wordt overgedragen. De bedrijfswaarde is dus de waarde waar de grond in het verleden voor aangekocht of overgenomen is.

Welke rentevoet moet je gebruiken bij het vaststellen van de berekende rente van de grond?

Gemiddeld is de rentevoet $\pm 2,5\%$. Dit is ongeveer gelijk aan de berekende pacht. Omdat de pachtprizen de laatste jaren behoorlijk gestegen zijn klopt dat niet meer helemaal. De redenering is dat $2,5\%$ berekende rente ongeveer evenveel is als de betaalde pacht. Stel € 1.000 pacht = ongeveer gelijk aan $2,5\%$ van de vrije verkeerswaarde. Dus $2,5\%$ van € 40.000 = € 1.000. De redenering is dat de **verpachter** door de waarde stijging van de grond ook opbrengsten realiseren kan. Grond is een waarde vaste investering. De waarde van de grond stijgt over een reeks van jaren altijd.

DRAINAGE

Hoe stel je de levensduur van de drainage vast?

Voor het berekenen van de bedrijfseconomische afschrijvingskosten moet je de levensduur van de drainage bepalen. Dat doe je door allereerst vast te stellen hoe lang de aanwezige drainage nog zal mee gaan. Dan stel je vast hoe lang de drainage er al ligt. De optelsom is de levensduur. Bedenk dat als de levensduur veel langer is dan 30 jaar, deze waarschijnlijk geen vervangingswaarde heeft omdat de drainage dan waarschijnlijk reëel gesproken niet vervangen zal worden. Een andere mogelijkheid is dat er hier en daar op het perceel tussen drainage wordt of is aangebracht (dus dat niet alle drainage in een keer vervangen wordt).

Hoe stel je de vervangingswaarde van de drainage vast?

De vervangingswaarde van de drainage stel je vast door te bepalen hoeveel het kost om de drainage nu te vervangen. Daarvoor kun je de KWIN raadplegen (wordt de drainage niet vervangen omdat deze geen functie heeft, dan is de vervangingswaarde nul). Het is altijd belangrijk om de vervangingswaarde in de praktijk te controleren. De KWIN is maar een richtlijn. In de praktijk zijn grote verschillen aanwezig.

Hoe bereken je de afschrijving per jaar van de drainage?

$$\frac{\text{vervangingswaarde}}{\text{levensduur}} = \text{afschrijving per jaar}$$

Hoe bereken je het afschrijvingspercentage per jaar van de drainage?

$$\frac{\text{afschrijving per jaar}}{\text{vervangingswaarde}} \times 100\% = \text{afschrijvingspercentage}$$

Let op, bij formules in rekenbladen hoeft je “x 100%” niet op te nemen als de opmaak van de cel de eigenschap procenten heeft.

Hoe bereken je de bedrijfswaarde van de drainage?

$$\text{vervangingswaarde} - (\text{afschrijving} \times (\text{leeftijd})) = \text{bedrijfswaarde}$$

De leeftijd is het berekeningsjaar (meestal het huidige kalenderjaar) minus het jaar van aanschaf.

De bedrijfswaarde is het bedrag waarvoor de drainage in de balans is opgenomen. Verwar dit begrip niet met de boekwaarde. De boekwaarde is de fiscale balanswaarde. Het gaat bij bedrijfsontwikkelingsplannen niet om de fiscale boekhouding maar om de bedrijfseconomische gegevens.

Hoe bereken je de rente (berekende rente kosten) van de drainage?

$$\text{gemiddeld geïnvesteerd vermogen} \times \text{rentevoet} = \text{rentekosten}$$

$$\frac{\text{vervangingswaarde}}{2} = \text{gemiddeld geïnvesteerd vermogen}$$

$$\frac{\text{vervangingswaarde}}{2} \times \text{rentevoet} = \text{rentekosten}$$

$$\text{vervangingswaarde} \times \text{rentevoet} \times 0,5 = \text{rentekosten}$$

$$\text{vervangingswaarde} \times \frac{\text{rentevoet}}{2} = \text{rentekosten}$$

Zorg dat je de afleiding begrijpt en zelf kunt beredeneren. Dan hoef je de formule niet uit het hoofd te leren. Bedenk dat de drainage geen restwaarde heeft. Bij de berekening wordt uitgegaan van het gemiddelde geïnvesteerde vermogen. Direct na de aanschaf is de waarde van de drainage gelijk aan de vervangingswaarde. Op het einde van de levensduur is de waarde van de drainage nul. De berekende rente stel je vast over de gemiddelde waarde van de drainage gedurende de levensduur. Dat is dan gelijk aan wat je ontvangen zou als je het geld niet in de drainage gestopt had maar uitgeleend had voor dezelfde rente als de rentevoet.

Hoe bereken je het rente percentage voor berekende rente van de drainage?

$$\frac{\text{rentekosten per jaar}}{\text{vervangingswaarde}} \times 100\% = \text{percentage rente}$$

$$0,5 \times \text{rentevoet} = \text{percentage rente}$$

Let op, bij formules in rekenbladen hoef je “x 100%” niet op te nemen als de opmaak van de cel de eigenschap procenten heeft.

Hoe bereken je de onderhoudskosten van drainage?

Met behulp van de KWIN stel je eerst het percentage onderhoud vast.

Vermenigvuldigen met de vervangingswaarde levert de jaarlijks onderhoudskosten op. Bedenk dat de KWIN alleen een richtlijn is. In de praktijk kunnen grote verschillen bestaan.

Hoe bereken je het totale afschrijvingspercentage van alle drainage?

$$\frac{\text{totale afschrijvingskosten}}{\text{totale vervangingswaarde}} \times 100\% = \text{percentage afschrijving}$$

Let op, bij formules in rekenbladen hoef je “x 100%” niet op te nemen als de opmaak van de cel de eigenschap procenten heeft.

Hoe bereken je het percentage rente van alle drainage?

$$\frac{\text{totale rentekosten}}{\text{totale vervangingswaarde}} \times 100\% = \text{percentage rente}$$

Let op, bij formules in rekenbladen hoef je “x 100%” niet op te nemen als de opmaak van de cel de eigenschap procenten heeft.

Hoe bereken je het percentage onderhoud van alle drainage?

$$\frac{\text{totale onderhoudskosten}}{\text{totale vervangingswaarde}} \times 100\% = \text{percentage onderhoudskosten}$$

Let op, bij formules in rekenbladen hoef je “x 100%” niet op te nemen als de opmaak van de cel de eigenschap procenten heeft.

GEBOUWEN

Hoe stel je de levensduur van de gebouwen vast?

Voor het berekenen van de bedrijfseconomische afschrijvingskosten moet je de levensduur van de gebouwen bepalen. Dat doe je door allereerst vast te stellen hoe lang het aanwezige gebouw nog zal meegaan. Dan stel je vast hoe lang het gebouw er al staat. De optelsom is de levensduur. Bedenk dat als de levensduur veel langer is dan 30 jaar, deze waarschijnlijk geen vervangingswaarde heeft omdat het gebouw dan waarschijnlijk reëel gesproken niet vervangen zal worden. Een andere mogelijkheid is dat het gebouw tussentijds gerenoveerd is. Een grondige renovatie is een vervangingsinvestering en brengt dus ook afschrijvingskosten met zich mee.

Hoe stel je de vervangingswaarde van een gebouw vast?

De vervangingswaarde van een gebouw stel je vast door te bepalen hoeveel het kost om het gebouw nu te vervangen. Daarvoor kun je de KWIN raadplegen (wordt het gebouw niet vervangen omdat het geen functie heeft, dan is de vervangingswaarde nul). In de praktijk wijkt de vervangingswaarde van de gebouwen vaak sterk af van de richtlijnen die in de KWIN gegeven worden. Dat komt door de vele verschillende uitvoeringsvormen en het grote verschil in gebruikte materialen. Ook speelt de fundering een grote rol. Wel of niet heien maakt veel verschil uit.

Hoe bereken je de afschrijving per jaar van een gebouw?

$$\frac{\text{vervangingswaarde}}{\text{levensduur}} = \text{afschrijving per jaar}$$

Hoe bereken je het afschrijvingspercentage per jaar van een gebouw?

$$\frac{\text{afschrijving per jaar}}{\text{vervangingswaarde}} \times 100\% = \text{afschrijvingspercentage}$$

Let op, bij formules in rekenbladen hoef je “x 100%” niet op te nemen als de opmaak van de cel de eigenschap procenten heeft.

Hoe bereken je de bedrijfswaarde van een gebouw?

$$\text{vervangingswaarde} - (\text{afschrijving} \times (\text{leeftijd})) = \text{bedrijfswaarde}$$

De leeftijd is het berekeningsjaar (meestal het huidige kalenderjaar) minus het jaar van aanschaf. Voor de bedrijfswaarde van de gebouwen is ook de uitleg die bij de drainage gegeven is van toepassing.

Hoe bereken je de rente (rente kosten) van een gebouw?

$$\text{gemiddeld geïnvesteerd vermogen} \times \text{rentevoet} = \text{rentekosten}$$

$$\frac{\text{vervangingswaarde}}{2} = \text{gemiddeld geïnvesteerd vermogen}$$

$$\frac{\text{vervangingswaarde}}{2} \times \text{rentevoet} = \text{rentekosten}$$

$$\text{vervangingswaarde} \times \text{rentevoet} \times 0,5 = \text{rentekosten}$$

$$\text{vervangingswaarde} \times \frac{\text{rentevoet}}{2} = \text{rentekosten}$$

Hoe bereken je het rente percentage voor berekende rente van een gebouw?

$$\frac{\text{rentekosten per jaar}}{\text{vervangingswaarde}} \times 100\% = \text{percentage rente}$$

$$0,5 \times \text{rentevoet} = \text{percentage rente}$$

Let op, bij formules in rekenbladen hoef je “x 100%” niet op te nemen als de opmaak van de cel de eigenschap procenten heeft.

Hoe bereken je de onderhoudskosten van een gebouw?

Met behulp van de KWIN stel je eerst het percentage onderhoud vast.

Vermenigvuldigen met de vervangingswaarde levert de jaarlijks onderhoudskosten op. In de praktijk bestaan grote verschillen voor wat betreft de onderhoudskosten.

Hoe bereken je het totale afschrijvingspercentage van alle gebouwen?

$$\frac{\text{totale afschrijvingskosten}}{\text{vervangingswaarde}} \times 100\% = \text{percentage afschrijving}$$

Let op, bij formules in rekenbladen hoef je “x 100%” niet op te nemen als de opmaak van de cel de eigenschap procenten heeft.

De woning staat apart op de balans. In de praktijk staat de woning en de ondergrond van de woning bijna altijd op de privé balans. Dat is op uitzonderingen na steeds vaker zo in de fiscale boekhouding.

In ieder geval brengt de woning nooit kosten voor het bedrijf met zich mee. In de bedrijfsbegroting staan dus nooit kosten van de woning!

Zorg dus dat je bij totaal tellingen de afschrijvingen, de rentekosten en de onderhoudskosten van de woning niet bij die van de gebouwen optelt!

Hoe bereken je het percentage rente van alle gebouwen?

$$\frac{\text{totale rentekosten}}{\text{vervangingswaarde}} \times 100\% = \text{percentage rente}$$

Let op, bij formules in rekenbladen hoef je “x 100%” niet op te nemen als de opmaak van de cel de eigenschap procenten heeft.

Hoe bereken je het percentage onderhoud van alle gebouwen?

$$\frac{\text{totale onderhoudskosten}}{\text{vervangingswaarde}} \times 100\% = \text{percentage onderhoudskosten}$$

Let op, bij formules in rekenbladen hoef je “x 100%” niet op te nemen als de opmaak van de cel de eigenschap procenten heeft.

WERKTUIGEN

Hoe stel je de levensduur van de werktuigen vast?

Voor het berekenen van de bedrijfseconomische afschrijvingskosten moet je de levensduur van een werktuig bepalen. Dat doe je door allereerst vast te stellen hoe lang het aanwezige werktuig nog zal meegaan. Dan stel je vast hoe lang het werktuig al gebruikt wordt. De optelsom is de levensduur. Bedenk dat als de levensduur veel langer is dan 15 jaar, deze waarschijnlijk geen vervangingswaarde heeft omdat het werktuig dan waarschijnlijk reëel gesproken niet vervangen zal worden. Een andere mogelijkheid is dat het werktuig tussentijds gereviseerd is. Een grondige revisie is een vervangingsinvestering en brengt dus ook afschrijvingskosten met zich mee. Het is ook mogelijk dat de machine of het werktuig wel vervangen wordt maar dat het oude werktuig op het bedrijf in gebruik blijft vanwege de geringe inruilwaarde. Het is ook mogelijk dat er sprake is van een tweedehands vervangingswaarde. Nauwkeurig vaststellen van

de vervangingswaarde is heel belangrijk omdat dit veel verschil kan uitmaken bij de totale werktuigkosten.

Hoe stel je de vervangingswaarde van een werktuig vast?

De vervangingswaarde van een werktuig stel je vast door te bepalen hoeveel het kost om het werktuig nu te vervangen. Daarvoor kun je de KWIN raadplegen of een dealer (wordt het werktuig niet vervangen omdat het geen functie heeft, dan is de vervangingswaarde nul). Bedenk dat ook een 2ehands vervangingswaarde mogelijk is als het werktuig niet nieuw gekocht wordt.

Hoe bereken je de afschrijving per jaar van een werktuig?

$$\frac{\text{vervangingswaarde} - \text{restwaarde}}{\text{levensduur}} = \text{afschrijving per jaar}$$

Hoe bereken je het afschrijvingspercentage per jaar van een werktuig?

$$\frac{\text{afschrijving per jaar}}{\text{vervangingswaarde}} \times 100\% = \text{afschrijvingspercentage}$$

Let op, bij formules in rekenbladen hoef je “x 100%” niet op te nemen als de opmaak van de cel de eigenschap procenten heeft.

Hoe bereken je de bedrijfswaarde van een werktuig?

$$\text{vervangingswaarde} - (\text{afschrijving} \times (\text{leeftijd})) = \text{bedrijfswaarde}$$

De leeftijd is het berekeningsjaar (meestal het huidige kalenderjaar) min het jaar van aanschaf.

Hoe bereken je de rente (rente kosten) van een werktuig?

$$\text{gemiddeld geïnvesteerdvermogen} \times \text{rentevoet} = \text{rentekosten}$$

$$\frac{\text{vervangingswaarde} + \text{restwaarde}}{2} = \text{gemiddeld geïnvesteerdvermogen}$$

$$\frac{\text{vervangingswaarde} + \text{restwaarde}}{2} \times \text{rentevoet} = \text{rentekosten}$$

Hoe bereken je het rente percentage voor berekende rente van een werktuig?

$$\frac{\text{rentekosten per jaar}}{\text{vervangingswaarde}} \times 100\% = \text{percentage rente}$$

$$\text{percentage gemiddeld geïnvesteerdvermogen} \times \text{rentevoet} = \text{percentage rente}$$

Let op, bij formules in rekenbladen hoef je “x 100%” niet op te nemen als de opmaak van de cel de eigenschap procenten heeft.

Hoe bereken je de onderhoudskosten van een werktuig?

Met behulp van de KWIN stel je eerst het percentage onderhoud vast. Hierbij moet je rekening houden met de gebruiksintensiteit van de werktuigen. De onderhoudskosten bij een loonwerker zullen veel hoger zijn omdat dit meestal veel meer oppervlakte bewerkt dan bij een individuele bedrijf het geval is.

Vermenigvuldigen met de vervangingswaarde levert de jaarlijks onderhoudskosten op.

Hoe bereken je het totale afschrijvingspercentage van alle werktuigen?

$$\frac{\text{totale afschrijvingskosten}}{\text{vervangingswaarde}} \times 100\% = \text{percentage afschrijving}$$

Let op, bij formules in rekenbladen hoef je “x 100%” niet op te nemen als de opmaak van de cel de eigenschap procenten heeft.

Hoe bereken je het percentage rente van alle werktuigen?

$$\frac{\text{totale rentekosten}}{\text{vervangingswaarde}} \times 100\% = \text{percentage rente}$$

Let op, bij formules in rekenbladen hoef je “x 100%” niet op te nemen als de opmaak van de cel de eigenschap procenten heeft.

Hoe bereken je het percentage onderhoud van alle werktuigen?

$$\frac{\text{totale onderhoudskosten}}{\text{vervangingswaarde}} \times 100\% = \text{percentage onderhoudskosten}$$

Let op, bij formules in rekenbladen hoef je “x 100%” niet op te nemen als de opmaak van de cel de eigenschap procenten heeft.

V & V

AKKERBOUW GEWASSEN

Wat zijn te velde staande gewassen?

De waarde van de te velde staande gewassen moet berekend worden omdat deze waarde op de balans komt te staan.

Te velde staande gewassen zijn dus gewassen die op het land staan bij het opstellen van de begin balans. De balansdatum is meestal het begin en einde van een kalenderjaar.

Voor de gewassen die op de balans datum op het land staan bereken je hoeveel kosten er gemaakt zijn voor het zaaizaad, de kunstmest e.d. die reeds zijn aangewend.

Het totale bedrag komt op de balans.

Van de andere gewassen die geteeld worden maak je tegelijk een overzicht zodat het bouwplan bekend is.

Wat zijn voorraden.

Onder voorraden wordt verstaan voorraden eindproduct en voorraden grondstof op de balans datum, dat is eind April.

Voorraden eindproduct zijn bijvoorbeeld consumptie aardappelen die nog aanwezig zijn, of uien.

Voorraden grondstof zijn bijvoorbeeld kunstmest of zaaizaad dat aanwezig is.

Wat zijn vorderingen?

Vorderingen zijn gelden die nog betaald moeten worden door debiteuren. Zoals consumptie aardappelen die reeds afgeleverd zijn maar nog niet zijn betaald.

Er kunnen ook vorderingen van crediteuren zijn.

Dat zijn rekeningen die nog betaald moeten worden. Dat zijn bijvoorbeeld rekeningen van bestrijdingsmiddelen die nog niet zijn voldaan.

BALANS

LENINGEN EN KREDIETEN

Hoe stel je vast welke leningen een stagebieder heeft?

Dat kun je niet vaststellen, want je mag daar niet naar vragen, dat zijn vertrouwelijke gegevens waar je niets mee te maken hebt. Voor het opstellen van een bedrijfsbegroting bij het maken van het ondernemersplan maakt het ook niets uit of je wel of niet op de hoogte bent van de schulden van de stagebieder.

Voor het maken van het ondernemersplan ga je zelf berekenen hoe hoog de leningen van de stagebieder zijn.

Het totale bedrag van de leningen is gelijk aan het balanstotaal van de bezittingen minus de herwaardering grond x 0,5.

Je moet dus eerst de debet zijde van de beginbalans maken voordat je dit kunt berekenen.

Het totale bedrag van de leningen is gelijk aan de "huidige schuld". Het "oorspronkelijk bedrag" en "de looptijd" vul je niet in.

Het rentepercentage van de leningen schat je aan de hand van de huidige rente die banken voor hypotheek vragen. Dat kun je dus in de krant lezen.

De aflossing op de lening kun je vaststellen door te schatten hoe lang er nog afgelost zal moeten worden. Reëel gesproken hangt dat samen met hoe lang de ondernemer zijn bedrijf al heeft en hoe lang hij nog ondernemer zal zijn. Stel dat de ondernemer 45 jaar is en dat hij bij een leeftijd van 65 jaar wil stoppen. Normaal gesproken moet hij dan in 20 jaar zijn leningen kunnen aflossen. Dit gegeven kun je ook met een coach bespreken.

Wat is een rekening courant?

Een rekening courant is eigenlijk de privé rekening van het bedrijf. De ondernemer ontvangt hier het geld op dat afnemers aan hem betalen en hij verricht via deze rekening zijn betalingen aan leveranciers.

Voor een rekening courant is van te voren met de bank afgesproken wat het krediet maximum is. Dat is dus het bedrag waarvoor de ondernemer op de rekening rood mag staan. Tot dat bedrag mag de ondernemer geld opnemen en ook direct weer aflossen.

Bespreek het maximum krediet met de ondernemer. Bepaal de huidige schuld zelf en stel die vast op een bedrag ergens tussen de € 500 en € 5000.

Het rente percentage kun je niet gebruiken om de jaarlijkse rente kosten uit te rekenen. Dan moet je namelijk weten hoeveel debet rente er ontvangen wordt en hoeveel credit rente er betaald moet worden. Beide bedragen hangen sterk samen met het saldo van de rekening, dat wisselt over het algemeen zeer sterk in de loop van de tijd.

Probeer de jaarlijkse rente kosten van de rekening courant zo goed mogelijk te schatten. Neem een bedrag tussen de € 250 en de € 750.

SAMENSTELLING VAN HET VERMOGEN DE BEGIN- EN EINDBALANS.

BEZITTINGEN

Voor welke waarde moet de grond op de balans opgenomen worden?

De bedrijfswaarde van de grond komt op de beginbalans te staan.

Wat is herwaardering grond?

Herwaardering grond is de vrije verkeerswaarde minus de bedrijfswaarde. Dat doen we op deze manier omdat we op de balans willen zien welk vermogen er in het totale bedrijf zit. Dat is van belang voor de krediet waardigheid en/of de leencapaciteit.

Wat is erfpachtrecht?

Erfpachtrecht is de waarde die het onroerendgoed vertegenwoordigd voor de ondernemer als hij het in erfpacht heeft.

Wat is de waarde van de drainage op de balans?

De waarde van de drainage op de balans is de bedrijfswaarde.

Wat is de waarde van de gebouwen op de balans?

De waarde van de gebouwen op de balans is de bedrijfswaarde.

Wat is de waarde van het woonhuis op de balans?

In feite hoort een woning alleen op de bedrijfsbalans thuis als het een echte bedrijfswoning is. Bijvoorbeeld een woning voor de bedrijfsleider. Dit is echter vooral fiscaal van belang. Fiscaal staat de woning dus bijna altijd samen met de ondergrond op de privé balans. Op de

bedrijfseconomische balans nemen we de woning gewoon op voor de bedrijfswaarde. De reden daarvan is dat we op de balans willen zien welk vermogen er in het totale bedrijf zit. Dat is van belang voor de beoordeling van bijvoorbeeld de kredietwaardigheid en/of de leencapaciteit.

Wat zijn immateriële vaste activa?

Immateriële vaste activa zijn quota. Meestal het melkquotum en het suikerquotum. Soms zou dat ook nog het mestquotum kunnen zijn. De waarde hiervan mag je overleggen met je stagebieder. Bedenk vooraf dat je niet vraagt hoe groot de quota zijn, maar wat hij denkt dat normaal is (of gemiddeld) voor een bedrijf met dezelfde omvang. Dat doe je zo omdat je met de exacte omvang van het quotum niets te maken hebt. Dat zijn vertrouwelijke gegevens. Ook als jezelf hier anders over denkt dan nog heb je je te houden aan normen van goedfatsoen, hoffelijkheid en beleefdheid!

Wat zijn financiële vaste activa?

Dat kunnen zijn, aandelen, deelnemingen in andere bedrijven, beleggingen etc. Voor een agrarisch bedrijf betreft het vaak deelnemingen in coöperaties. Neem hier gewoon een fictief bedrag voor op in de balans als de stagebieder lid is van een coöperatie en hij met ledenkapitaal te maken heeft. Denk aan een bedrag tussen de € 500 en € 2500. De werkelijkheid kan hier sterk van afwijken, maar dat maakt voor het ondernemersplan in feite niet uit.

Wat zijn vlottende activa?

Dat zijn productie middelen die binnen één productiecycclus gebruikt of verbruikt worden. Melkkoeien of fokvee hoort daar eigenlijk niet onder. Voor het gemak stellen we ze voor deze situatie gelijk aan bv mestvarkens die hier duidelijk wel onder dit begrip vallen. Ook liquide middelen horen hier onder thuis. Liquide middelen zijn gelden die direct beschikbaar zijn voor het doen van betalingen.

Hoe hoog moet het bedrag van de Kas/bank/giro zijn?

Neem een fictief bedrag op tussen de € 500 en € 1500. De werkelijkheid kan hier sterk van afwijken, maar dat maakt voor het ondernemersplan in feite niet uit.

SCHULDEN

Hoe kom je aan het bedrag van de lang lopende schulden?

Dit is het bedrag van de huidige schuld dat berekend is bij de leningen en kredieten. N.B. het rekening courant krediet hoort hier niet bij!

Hoe hoog is het rekening courant krediet op de balans?

Het rekening courant krediet is vastgesteld bij de leningen en kredieten. Bedenk dat een positief bedrag bij leningen en kredieten een schuld is op de balans. Is het saldo van het rekening courant krediet positief dan is het een bezitting op de balans. Bij de leningen en kredieten staat dan een negatief bedrag!

Hoe hoog zijn de kortlopende schulden en de nog te betalen rekeningen op de balans?

Neem voor de kortlopende schulden een fictief bedrag op evenals bij de nog te betalen rekeningen. De werkelijkheid kan hier sterk van afwijken, maar dat maakt voor het ondernemersplan in feite niet uit.

Hoe bereken je het eigen vermogen op de balans?

Indien je niet instaat bent om het eigenvermogen op de beginbalans te berekenen, dan moet je met je coach overleggen of het wel zin heeft verder te gaan met deze opdracht. Als je deze kennis mist heb je een achterstand in het voorgaande traject opgelopen die je eerst moet inhalen.

SALDI A T/M SALDI V

SALDOBEREKENINGEN

Hoe kom je aan de juiste gegevens voor de saldoberekening?

De gegevens voor de saldoberekening moet je zo goed mogelijk verzamelen op je stagebedrijf. Zijn de noodzakelijke gegevens niet beschikbaar, dan kun je eventueel referentiebedragen uit de KWIN gebruiken. Zorg wel dat als je gegevens gebruikt waarvan je niet zeker bent of die juist zijn, of wanneer je gegevens uit de KWIN gebruikt, je daarvan een aantekening in de vorm van opmerkingen maakt. Later kun je dan gemakkelijk deze gegevens wijzigen als blijkt dat ze toch niet kloppen.

Moet je alle werkzaamheden zoals ploegen, zaaien etc. in de saldo berekening opnemen?

Nee, alleen w.d.d. dat betaald moet worden komt in de saldoberekening. In een saldoberekening staan de opbrengsten minus de toegerekende kosten. Alleen kosten die direct aan het gewas of de teelt toe te schrijven zijn worden opgenomen.

Hoe kom je aan de berekende rente?

Voor de berekende rente kun je het beste in de KWIN kijken welk bedrag er ongeveer voor gerekend wordt. Dat kun je iets aanpassen, afhankelijk van de kosten van pootgoed, meststoffen, bestrijdingsmiddelen etc. en de duur van de teelt. Kijk naar het bedrag in de KWIN, deel dat door de rentevoet en vul het antwoord als hoeveelheid in. De hoeveelheid is dus het gemiddeld geïnvesteerd vermogen aan grond- en hulpstoffen voor de teelt. De hoeveelheid vermenigvuldigd met de rentevoet levert het bedrag op.

Hoe bereken je de bewaarrente?

De bewaarrente is de Bruto-Opbrengst die bewaard wordt vermenigvuldigd met de tijd die het product bewaard wordt, en vermenigvuldigd met de rentevoet.

$$te\ bewaren\ bruto\ opbrengst \times \frac{bewaartijd\ in\ maanden}{12} \times rentevoet = bewaarrente$$

Wat is "SALDO PER HA E.M."?

Dat is kortweg het saldo eigenmechanisatie. Dit wordt gebruikt voor externe bedrijfsvergelijking. Het zijn de opbrengsten minus de toegerekende kosten (exclusief loonwerk).

Wat is “SALDO PER HA L.W.”?

Dat is kortweg het saldo loonwerk. Dit wordt gebruikt als gegeven voor de bedrijfsbegroting. Het zijn de opbrengsten minus alle toegerekende kosten (inclusief loonwerk).

BEDRIJFSBEGROTING

Waar komen de gegevens vandaan voor het bovenste deel van de bedrijfsbegroting?

Voor het berekenen van het bedrijfssaldo moet je alle gegevens uit de saldoberekeningen samenvatten en optellen. Voor het invullen van het bovenste deel van de bedrijfsbegroting neem je de gegevens over uit de saldoberekeningen.

Hoe kom je aan de gegevens voor de berekende rente in de bedrijfsbegroting?

De berekende rente komt direct uit de saldo berekening. Per eenheid of %, is het bedrag aan berekende rente per ha uit de saldoberekening. Totaal wordt berekend door per eenheid of % te vermenigvuldigen met het aantal ha's van de teelt.

N.B. voor de melkveehouderij wordt de berekende rente van de veestapel praktisch altijd in de bedrijfsbegroting opgenomen onder de niet toegerekende kosten.

NIET TOEGEREKENDE KOSTEN

Hoe kom je aan de prijs voor gepachte grond + onderhoud?

Dat is de pachtsom gedeeld door de gepachte oppervlakte.

Hoe bereken je het bedrag voor gepachte gebouwen + onderhoud?

Dat bedrag kun je niet berekenen. Dat is de overeenkomst tussen pachter en verpachter. Daar zijn wel normen voor, maar om die toe te passen is weinig zinvol. Overleg dus met je stagebieder wat een gebruikelijke pacht prijs voor een vergelijkbaar bedrijf zou kunnen zijn. Dit geldt natuurlijk alleen in die gevallen waarin de stagebieder de gebouwen pacht. Zijn de gebouwen eigendom dan is er natuurlijk geen betaalde pacht.

N.B. als gebouwen gepacht worden dan zijn de kosten van het onderhoud voor de verpachter. Daarnaast kan het zijn dat de pachter toch met toestemming van de verpachter bijvoorbeeld een bewaarplaats heeft gebouwd. Dat is een pachters investering, de kosten van afschrijving, rente en onderhoud komen dan bij de gebouwen te staan. Als gevolg van pachters investeringen kan het heel goed zijn dat de pacht prijs verhoogd is. Dit is vergelijkbaar met drainage. Als de pachter de grond draineert dan is dat een pachters investering. De kosten zijn volledig voor de pachter. De waarde van de grond gaat omhoog en dus kan de verpachter een hogere pacht vragen.

Moet je voor grond- en waterschapslasten ook de hoeveelheid en prijs opnemen?

Ja de hoeveelheid x de prijs geeft het bedrag, dat moet kloppen.

Hoe bereken je de grondrente?

Grondrente bereken je alleen over grond die in eigendom is. De grondrente is de kadastrale oppervlakte x de bedrijfswaarde x de rentevoet. Stel de rentevoet op ongeveer 2,5%. Dat levert om en nabij de berekende pacht op.

Het advies is dus bereken de grondrente zodanig dat de vermenigvuldiging van rentevoet met de bedrijfswaarde van de grond, rond de berekende pacht uitkomt.

De kosten van grond zijn dan gelijk aan de niet gerealiseerde opbrengst van pacht.

Hoe bereken je de kosten van drainage op de bedrijfsbegroting?

De gedraineerde oppervlakte cultuurgrond x het gemiddeld geïnvesteerde vermogen per ha = de hoeveelheid. Het gemiddeld geïnvesteerde vermogen per ha is de totale vervangingswaarde van de drainage gedeeld door de totale gedraineerde oppervlakte. De prijs is de optelsom van het percentage afschrijving, het percentage berekende rente en het percentage onderhoud. Bedenk goed dat door de pachter aangelegde drainage in gepachte grond ook hierbij moet worden opgeteld.

Hoe bereken je de kosten van machines, werktuigen en installaties op de bedrijfsbegroting?

Die bestaan ook uit drie onderdelen. De afschrijving, de berekende rentekosten en de onderhoudskosten.

Hoe bereken je de kosten van brandstof en smeermiddelen op de bedrijfsbegroting?

Zoek in de KWIN de normen op voor de brandstofkosten per ha, en vermenigvuldig die met de betaalde oppervlakte. Hoeveelheid is dus betaalde oppervlakte en prijs is de brandstofkosten per ha.

Omdat de brandstofkosten per gewas meestal meegenomen worden in de saldoberekening blijven hier slechts de niet toegerekende brandstofkosten over. In dat geval gaat het hier dus om de brandstofkosten die niet in de saldoberekeningen meegenomen zijn. De berekening verloopt dan anders. Van de totale brandstofkosten worden de kosten die in de saldoberekening meegenomen zijn afgetrokken. Wat overblijft wordt hier opgenomen als niet toegerekende kosten.

Hoe kom je aan de kosten Groenbemesting/kalk?

De kosten voor bemesting en organische stof waar alle gewassen van profiteren komen in de bedrijfsbegroting. Dat kan dus ook bijvoorbeeld kippenmest zijn die elders is aangekocht.

Het is ook mogelijk om een saldoberekening van groenbemesting te maken.

Alleen de kosten van bemesting die specifiek voor de teelt van een gewas aangewend worden komen in de saldoberekening van die teelt.

Wat is niet toegerekend loonwerk?

Dat zijn bijvoorbeeld loonwerk kosten voor het schoonmaken van de sloten.

N.B. drainage reinigen hoort daar niet bij want dat is meegerekend bij het onderhoud van drainage!

Wat is te betalen loon (vreemd)?

Dat zijn de loonkosten van werknemers die een vast contract voor een hele of een deeltijdbaan bij het bedrijf hebben.

Kosten van tijdelijke hulp tijdens de oogst of de verzorging van een teelt horen in de saldoberekening thuis.

Hoe bereken je het te betalen loon (meewerkende kinderen)?

Dat kun je moeilijk berekenen, en ook niet vragen. Er zit dus niets anders op dan het zo goed mogelijk te schatten indien deze kosten van toepassing zijn.

Hoe hoog is het berekend loon ondernemer?

Daarvoor staan in de KWIN goed hanteerbare normen.

Bedenk wel dat het aantal vak x het berekend loon per vak (prijs) het bedrag moet opleveren.

Op welke wijze kun je het berekendloon meewerkende gezinsleden vaststellen.

Dat gaat door het aantal uren dat deze gezinsleden inbrengen te vermenigvuldigen met de loonkosten per uur. Het gaat enkel om berekendloon. Dus loon wat uitbetaald wordt hoort hier in mindering gebracht. Stel het totale berekende loon is € 15.000. Als hiervan € 5.000 uitbetaald wordt, dan blijft er dus maar € 10.000 berekendloon over wat hier opgenomen moet worden.

Hoe stel je de energiekosten vast?

Alleen de energiekosten die niet direct aan een gewas of een teelt zijn toe te rekenen komen in de bedrijfsbegroting. Energie kosten voor de bewaring van consumptie aardappelen komen dus in de saldoberekening consumptie aardappelen.

Alleen algemene energiekosten zoals bijvoorbeeld het stomen van grond (beter voorbeeld is er niet) komen op de bedrijfsbegroting.

Hoe bereken je algemene kosten?

In de KWIN staan goed bruikbare normen voor algemene kosten. Zoek het vaste bedrag op en vul dat in bij hoeveelheid en vul het variabele bedrag per ha in onder prijs. Tel bij het vaste bedrag op, de vermenigvuldiging van het variabele bedrag per ha x het aantal ha's en vul het totaal in bij bedrag.

FINANCIERINGSBEGROTING

GEZINSINKOMEN EN FISCALE WINST.

Wat is het netto bedrijfsresultaat?

Dat is gelijk aan het ondernemersoverschot.

Wat is gewaardeerde rente?

Dat is de optelsom van de totaal berekende rente uit de bedrijfsbegroting.

Wat zijn rente baten?

Dat is de ontvangen rente van spaarrekeningen, en andere tegoeden van het bedrijf waar debetrente over ontvangen wordt. Stel dit bedrag maar op € 0.

Wat zijn rente lasten?

Dat is de totaal betaalde rente voor geldleningen. Die moeten berekend zijn bij leningen en kredieten.

Wat is het financieringsresultaat?

Dat zijn de rente baten minus de rente lasten. (dus meestal een negatief bedrag)

Wat is berekende rente eigenvermogen?

Dat is de gewaardeerde rente + het financieringsresultaat. Meestal afgekort tot de gewaardeerde rente - de betaalde rente (dat zijn dus de rente lasten)

Wat zijn buitengewone baten en lasten?

Dat zijn eenmalige bijzondere ontvangsten of uitgaven vanwege bijvoorbeeld grondruil of andere transacties wat geen investeringen zijn. Het kunnen ook ontvangsten zijn van tijdelijke beleggingen. Dit soort posten spelen vaak een rol bij de vorming van een maatschap of een bedrijfsovername.

Wat is belast inkomen buitenom het bedrijf?

Dit is de beloning van de ondernemer of zijn echtgenote voor (neven)werkzaamheden buiten de onderneming, waar reeds inkomsten belasting over betaald is.

Wat is onbelast inkomen buitenom het bedrijf?

Dit is de beloning van de ondernemer of zijn echtgenote voor (neven)werkzaamheden buiten de onderneming, waar nog inkomsten belasting over afgedragen moet worden.

Wat is aanpassing kosten naar fiscaal?

Om de inkomsten belasting te kunnen berekenen, moet de fiscale bedrijfswinst bekend zijn. Om de fiscale bedrijfswinst te schatten wordt als basis het gezinsinkomen uit het bedrijf gebruikt. Dit gegeven moet dus omgerekend worden naar de fiscale bedrijfswinst. Dat gebeurt door een negatief of positief bedrag er bij op te tellen. Dit is de aanpassing kosten naar fiscaal. Hoe deze aanpassing berekend wordt, is of wordt uitgelegd in de les.

BESPARINGEN EN LIQUIDITEIT**Hoe bereken je de inkomsten belasting?**

De inkomstenbelasting bereken je met het daarvoor bestemde rekenblad!.

De inkomsten belasting in box 1 kan eerst geschat worden op 20% tot 30% van de fiscale bedrijfswinst. Later bereken je de IB nauwkeurig via het daarvoor bestemde rekenblad.

Hoe bereken je de vermogens belasting en de overige belastingen?

Dit zijn de belastingen in box 2 en box 3. Deze kun je alleen exact berekenen als je zelf ondernemer bent, en dan nog met behulp van een goede accountant. Neem dus hier voorlopig geen bedragen op. Het is beter deze onderdelen van de inkomsten belasting voorlopig buiten beschouwing te laten dan een volledig verkeerde schatting op te nemen.

Hoe kom je aan de prive uitgaven?

Deze stel je vast met behulp van de KWIN en/of de gegevens van het NIBUD. De gegevens van het NIBUD zijn op het AOC in te zien.

Het gaat erom dat je een zo goed mogelijk beeld probeert te vormen van wat er normaal gesproken nodig is voor levensonderhoud. En de totale uitgaven ten laste van prive.

Met welke uitgaven voor vervangingsinvesteringen moet je rekening houden?

Enkel met de vervangingsinvesteringen voor machines en installaties moet je rekening houden. De vervangingsinvesteringen zijn gelijk aan de afschrijvingen. Andere vervangingsinvesteringen zijn pas aan de orde bij nieuwe plannen of ingrijpende veranderingen.

Hoe bereken je de vastleggingen?

Dit zijn de bedragen die langer dan een jaar buiten het bedrijf in beleggingen of andere investeringen vastgelegd worden. Neem hier een bedrag van € 0 voor op.

Hoe bereken je de deelnames?

Je kunt niet anders dan het bedrag wat de coöperatie inhoud op de uitbetalingen van de opbrengsten en toevoegt aan het ledenkapitaal schatten. Neem een bedrag op dat tussen €50 en €500 ligt, of meer.

Wat zijn bijschrijvingen?

Dit zijn de investeringen (toe gerekende kosten) in meerjarige plantopstanden gedurende de periode dat de opbrengsten van deze opstanden lager zijn dan de investeringen in vlottende productiemiddelen. Dit is vooral bij hardfruit van belang en ook bijvoorbeeld bij zwarte bessen. Het is in feite te vergelijken met de aanwas op een melkveehouderij bedrijf. Daar verwerken we de kosten voor de opfok van jongvee direct in de saldoberekening. De vervanging van melkkoeien vindt elk jaar plaats. Blijft de veestapel evengroot dan zijn het ook toegerekende kosten die een continue omvang hebben. Bij plantopstanden is dat dus niet zo. Daar berekenen we de toename van de waarde van de opstand in de vorm van bijschrijvingen.

Wat is toe- of afname liquide middelen?

Dit is het bedrag waarmee de liquide middelen van de beginbalans zullen toenemen of afnemen op de eindbalans. We verrekenen dit met het rekening courant krediet. Op deze manier houden we geen rekening met de toe- of afname van voorraden en vorderingen en ook niet met de eventuele wijziging van kortlopende schulden of nog te betalen rekeningen. We beschouwen, ten behoeve van de overzichtelijkheid, deze posten als ijzeren voorraad.

DE EINDBALANS

Hoe bereken je de waarde van vaste materiele activa op de eindbalans?

waarde beginbalans + vervanging investeringen – afschrijvingen – verkopen = waarde eindbalans

Hoe bereken je de deelnemingen op de eindbalans?

Bij de deelnemingen van de beginbalans tel je de toename op die onder vervangingsinvesteringen staat.

Hoe bereken je de vlottende activa op de eindbalans?

Deze beschouwen we als ijzeren voorraad, en blijven dus hetzelfde uitgezonderd de hoogte van het rekening courant krediet.

Hoe bereken je het rekening courant krediet op de eindbalans?

Dat is het rekening courant krediet van de begin balans + de toe- of afname liquide middelen. We gaan uit van een ijzerenvoorraad. Ook nemen we aan dat de vorderingen op debiteuren en de vorderingen van crediteuren hetzelfde blijven op begin en eindbalans. Het verschil tussen de ontvangsten en uitgaven komt dan alleen voor rekening van het rekening courant krediet. Dit maakt het geheel niet 100% waarheid getrouw, maar wel overzichtelijk en goed controleerbaar.

Hoe bereken je de langlopende schulden op de eindbalans?

Schuld beginbalans + ontvangsten nieuwe leningen – aflossingen = schuld eindbalans

Hoe bereken je het eigenvermogen op de eindbalans?

eigenvermogen beginbalans + besparingen = eigenvermogen eindbalans

Hoe bereken je het balans totaal op van de eindbalans?

Zowel debet als credit is de optelling van alle balans posten het balanstotaal.

Het balans totaal van de credit en debet zijde op de eindbalans is niet gelijk, hoe komt dat?

Dat moet dus wel gelijk zijn. De oorzaak is verkeerde berekeningen. De oplossing is alle berekening van de financieringsbegroting en de eindbalans te controleren en zo nodig verbeteren. Zolang de eindbalans niet klopt heeft het geen zin verder te gaan met berekeningen. Een eindbalans die klopt is dus voorwaarde voordat er conclusies getrokken worden uit de gegevens.

WAT ZIJN KENGETALLEN?

Kengetallen zijn verhoudingsgetallen die een geheel of een gedeelte van een bedrijf typeren en zich lenen voor vergelijking. Het meest gebruikte kengetal is wel het saldo/ha gewas of bijvoorbeeld het saldo per koe per jaar. Deze kengetallen gebruikt de ondernemer om zijn resultaten te vergelijken met voorgaande jaren en met andere bedrijven. Op deze manier kan de ondernemer afwijkingen opsporen. Als hij weet waar afwijkingen zitten kan hij die proberen te verbeteren. Er zijn verschillende soorten kengetallen. Het belangrijkste is dat de eenheid (zoals per/ha of per koe) altijd juist is. Kengetallen zonder juiste eenheid zijn niet vergelijkbaar. Er zijn kengetallen van de bedrijfsvoering, en van de bedrijfsorganisatie. Voorbeelden van kengetallen van de bedrijfsvoering zijn, suikeropbrengst per ha bieten of opbrengsten min voerkosten per koe per jaar of de voederconversie van mestvarkens. Voorbeelden van kengetallen van de bedrijfsorganisatie zijn bewerkingskosten per ha gewas of kg melk per jaar per ha.

Er zijn technische kengetallen en economische kengetallen. Technische kengetallen geven de technische resultaten van een bedrijf weer. Economische kengetallen geven de economische resultaten van een bedrijf weer.

Voorbeelden van technische kengetallen zijn, kg/n/ha of voederconversie of kg zaaizaad/ha of kg melk/koe of groei per dag. Voorbeelden van economische kengetallen zijn, saldo/ha of voeropbrengst per melkkoe of de opbrengstprijs per big.

Kengetallen gebruik je om de resultaten van voorgaande jaren van je eigen bedrijf te vergelijken. Dat heet interne bedrijfsvergelijking. Kengetallen stellen je ook in staat om de resultaten van je eigen bedrijf te vergelijken met die van andere bedrijven. Dit moet dan wel over het zelfde productie jaar zijn. Dit noemen we externe bedrijfsvergelijking.

Bij externe bedrijfsvergelijking is het uitermate belangrijk de juiste kengetallen te gebruiken. Zo kun je nooit het saldo per ha gewas zo maar met elkaar vergelijken. Het moet altijd zijn het saldo per ha gewas exclusief werk door derden.

Werkwijze

Om oorzaken van verschillen op te sporen via kengetallen ga je van grote kengetallen naar kleine. Voorbeeld: Per stap probeer je te achterhalen welk percentage van het verschil je kunt verklaren.

Kengetal	Eigen bedrijf	Andere bedrijven	Absoluut verschil	Vershil in procenten
Winst – ondernemersoverschot/ondernemer				
Saldo – consumptieaardappelen/ha				
Opbrengst consumptieaardappelen in € per ha				
Kilogram opbrengst consumptieaardappelen/ha				
Verkoopprijs consumptieaardappelen/100 kg				

Veel gebruikte kengetallen in de productie sector.

Betekenis van de belangrijkste kengetallen	
Ondernemers overschot per ondernemer	Vergoeding voor ondernemerschap en risico
Arbeidsopbrengst per ondernemer	Vergoeding voor ondernemerschap, risico en arbeid.
Ondernemersinkomen per ondernemer	Vergoeding voor ondernemerschap, risico, arbeid en kapitaal.
Rendabiliteit	Winstgevend of niet.
Solvabiliteit	Percentage eigenvermogen ten opzichte van het totale vermogen. Geeft voor de ondernemer aan hoeveel weerstand het bedrijf heeft bij mindere resultaten. http://nl.wikipedia.org/wiki/Solvabiliteit
Liquiditeit	De mate waarin het bedrijf aan de betalingsverplichtingen kan voldoen. http://nl.wikipedia.org/wiki/Liquiditeit
RTV	Rentabiliteit Totaal Vermogen. De vergoeding van het totale vermogen als percentage van het totale vermogen. $\frac{\text{Opbrengst van het totale vermogen}}{\text{Totale vermogen}} \times 100\% = RTV$ http://nl.wikipedia.org/wiki/Rentabiliteit_totaal_vermogen
REV	Rentabiliteit Eigen Vermogen. De vergoeding van het eigen vermogen als percentage van het eigen vermogen. $\frac{\text{Opbrengst van het eigen vermogen}}{\text{Eigen vermogen}} \times 100\% = REV$ http://nl.wikipedia.org/wiki/Rentabiliteit_eigen_vermogen
RVV	Rentabiliteit Vreemd Vermogen. De vergoeding van het vreemd vermogen als percentage van het vreemd vermogen. $\frac{\text{Opbrengst van het vreemd vermogen}}{\text{Vreemd vermogen}} \times 100\% = RVV$ http://nl.wikipedia.org/wiki/Rentevoet_vreemd_vermogen
Current ratio	De mate waarin een bedrijf de kortlopende schulden kan betalen. http://nl.wikipedia.org/wiki/Current_ratio
Quick ratio	De mate waarin een bedrijf op korte termijn de kortlopende schulden kan voldoen. http://nl.wikipedia.org/wiki/Quick_ratio
Werkkapitaal	De hoeveelheid lang beschikbaar vermogen waarmee de vlottende productie middelen gefinancierd kunnen worden. http://nl.wikipedia.org/wiki/Werkkapitaal
Opbrengsten per 100 € kosten	Een dimensie loos kengetal dat de winstgevendheid weergeeft. Als dit bedrag groter dan 100 is, wordt er winst gemaakt.
Saldo excl. w.d.d.	Opbrengst minus toegerekende kosten exclusief loonwerk. Dit kengetal

	wordt gebruikt voor vergelijking met andere bedrijven.
Saldo EM	Opbrengst minus toegerekende kosten (inclusief loonwerk). Dit kengetal wordt gebruikt om het bedrijfssaldo en het ondernemersoverschot te berekenen. Het is niet geschikt voor vergelijking met andere bedrijven.

HOE MAAK JE EEN GOED OVERZICHT VAN KENGETALLEN

Een overzicht maak je het beste in een rekenblad. Zet in de eerste kolom van een tabel alle relevante kengetallen van het bedrijf. In de kolommen daarnaast kunnen dan de gegevens komen te staan van vergelijkbare bedrijven. Zorg dat je in de eerste kolom de kengetallen van boven naar beneden overzichtelijk rangschikt. Dat is van kengetallen die over het hele bedrijf gaan naar daaronder kengetallen per teelt of gewas. Wat erg belangrijk is, is dat je ervoor moet zorgen dat de kengetallen goed herleidbaar zijn. Je moet dus goed weten waar ze vandaan komen en hoe ze berekend zijn. Is dat niet het geval dan trek je later verkeerde conclusies. Zorg ervoor dat het overzicht relevante gegevens van het bedrijf bevat die meer vertellen dan enkel de kengetallen. Gebruik het voorbeeld dat bij de bronnen staat.

Bemesting						
Gewasbescherming						
Energie						
Overige grond en hulp stoffen						
Overige productgebonden kst						
W.d.d.						
Saldo per ha						
Vlas						
Opbrengst						
nevenopbrengst						
Uitgangs materiaal						
Bemesting						
Gewasbescherming						
Energie						
Overige grond en hulp stoffen						
Overige productgebonden kst						
W.d.d.						
Saldo per ha						
etcetera						